

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Digest: Forumul „Reformarea justiției și combaterea corupției”

Noi modificări la legislația audiovizuală, urmate de demisii și numiri importante

Noi capete de acuzare împotriva Procurorului General. Între timp, a fost declanșată evaluarea performanțelor acestuia.

Cum va arăta mecanismul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor?

Doi magistrați au fost promovați la Curtea Supremă de Justiție

Urmărirea penală pentru îmbogățire ilicită – trend temporar sau mecanism eficient împotriva funcționarilor corupți?

Pe scurt

Despre CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic.

Digest: Forumul „Reformarea justiției și combaterea corupției”

Pe 18-19 noiembrie 2021, **Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)**, în parteneriat cu Guvernul Republicii Moldova, a organizat cea de-a treia ediție a **Forumului „Reformarea justiției și combaterea corupției”**. Forumul a fost deschis de **Președinta Republicii Moldova, Maia SANDU**, urmată de Janis MAZEIKS, șeful Delegației Uniunii Europene, Katarina FRIED, ambasadoarea Suediei, Johnny Walsh, reprezentatul USAID și **Vladislav GRIBINCEA**, **Președintele CRJM**. Evenimentul a fost finanțat de Suedia.

Forumul a reunit principali actori din sectorul justiției, politicieni, experți internaționali, societatea civilă și partenerii de dezvoltare, în vederea impulsivării reformelor anunțate în domeniul justiției și combaterii corupției și reducerea riscurilor aferente acestora. Evenimentul a fost structurat în două blocuri, fiecare cu durata de o zi: reformarea justiției și combaterea corupției. În prima zi a Forumului discuțiile au fost concentrate pe reformarea justiției în democrațiile în tranziție și evaluarea externă a justiției. În a doua zi au fost puse în discuție viziunea cu privire la combaterea corupției dar și investigarea și sancționarea corupției mari.

Printre problemele care afectează justiția au fost menționate independența precară a acesteia, încrederea scăzută a cetățenilor, corupția din sistem, aplicarea defectuoasă a cadrului legal, dar și comunicarea defectuoasă cu publicul. Printre problemele care facilitează fenomenul corupției au fost menționate lipsa unei bune cooperări între instituțiile statului, corupția în rândul persoanelor însărcinate cu lupta împotriva acesteia, concentrarea în trecut pe mica corupție, dotarea insuficientă cu resurse, echipament și personal a Procuraturii Anticorupție, dar și aplicarea unor pedepse prea blânde pentru corupție.

Experții internaționali și partenerii de dezvoltare au menționat că reformarea justiției și combaterea corupției sunt procese care vor dura, iar viziunea, buna planificare, organizare și comunicare despre reformă sunt la fel de importante ca și voința politică. Incluziunea și transparența reformelor, dar și independența justiției trebuie asigurate pentru sustenabilitatea acestor reforme și respectarea drepturilor omului. De asemenea, principala reformă discutată – evaluarea externă a judecătorilor – trebuie coroborată cu alte măsuri, cum ar fi

Evaluarea externă nu trebuie privită ca un panaceu împotriva tuturor problemelor din justiție. Pentru a combate cu succes corupția din justiție, ea trebuie corelată cu alte reforme anticorupție.

îmbunătățirea verificării averilor și instruirii viitorilor judecători și procurori, precum și calibrarea expectanțelor publice de la această reformă, iar graba nu trebuie să prevaleze asupra calității schimbării. Din cauza reformelor eșuate în trecut, găsirea persoanelor potrivite pentru a conduce justiția și organele anticorupție va fi, de asemenea, o mare provocare.

În ceea ce privește reformarea justiției a fost recomandată eficientizarea organelor de autoadministrare a justiției, îmbunătățirea instruirii în cadrul Institutului Național al Justiției, transformarea Curții Supreme de Justiție într-o instanță de casație veritabilă, finalizarea optimizării hărții judecătorești și extinderea ei asupra procuraturii și transparentizarea justiției. Referitor la combaterea corupției a fost recomandată o abordare holistică a reformei, asigurarea coerenței legislației anticorupție, înăsprirea sancțiunilor pentru corupție, eficientizarea Procuraturii Anticorupție și a Autorității Naționale de Integritate, precum și regândirea rolului CNA și digitalizarea serviciilor publice.

Experții străini au menționat că evaluarea externă nu este un panaceu împotriva tuturor problemelor din justiție, iar eficiența ei nu a fost încă pe deplin confirmată în practică. Dacă totuși se va decide implementarea evaluării externe, trebuie să înțelegem că acesta este un proces foarte complex care va dura 5-6 ani. Este nevoie de personal care să efectueze această evaluare, dar și de un personal considerabil care să asiste. Experții au recomandat, în baza experienței din Ucraina, ca deciziile cu privire la evaluare să nu fie luate în final de către organele nereformate din justiție. Evaluarea trebuie efectuată de către un organ independent atât de politic cât și de justiție, iar implicarea societății civile și a partenerilor de dezvoltare este indispensabilă.

CRJM a elaborat un [rezumat al principalelor discuții și recomandări de la forum](#), ce urmează a fi expediat Ministerului Justiției, altor decidenți, dar și partenerilor de dezvoltare.

Noi modificări la legislația audiovizuală, urmate de demisii și numiri importante

La 14 octombrie 2021, un grup de deputați ai Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) au înregistrat în Parlament un [proiect de lege](#) pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale (mai departe *Codul*). La 22 octombrie 2021, șapte organizații neguvernamentale de media au semnat o [declarație](#) comună prin care și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu amendamentele propuse, ce ar putea să intensifice practicile vicioase de imixtiune în activitatea Companiei "Teleradio-Moldova" (TRM) din partea forțelor politice aflate la guvernare.

Prin proiectul de lege TRM trece sub control parlamentar. Consiliul de supraveghere și dezvoltare ale TRM (Consiliul de supraveghere) va fi numit direct de către Parlament și nu de către Consiliul Audiovizualului (CA). Proiectul mai prevede

Modificările la legislația audiovizuală au creat premise pentru influențarea politică a TRM. Totuși, noua conducere a TRM numită ca urmare a acestor modificări s-a remarcat în trecut prin profesionalism și echidistanță.

că Directorul TRM este numit de către Parlament, la propunerea Consiliului de supraveghere și nu de către Consiliul de supraveghere însăși. Proiectul mai prevede posibilitatea revocării din funcție de către Parlament a membrilor CA și a Consiliului de supraveghere pentru activitatea defectuoasă a autorității și executarea necorespunzătoare a atribuțiilor. Respingerea de către Parlament a raportului anual de activitate al Consiliului de supraveghere și al CA atrage după sine demiterea de drept a membrilor acestor autorități. Proiectul mai prevede că mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și al directorului TRM încetează de drept la data intrării în vigoare a amendamentelor.

La 21 octombrie 2021, Parlamentul a **aprobat** proiectul de lege în prima lectură, iar la 4 noiembrie 2021 proiectul a **fost adoptat** în lectură finală. Între cele două lecturi, la 26 octombrie 2021, au fost organizate **consultări publice** pe marginea proiectului de lege de către Comisia parlamentară cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media (Comisia), la care au participat furnizori de servicii media și reprezentanții societății civile. Majoritatea celor prezenți s-au arătat îngrijorați de posibila subordonare politică și amestec direct în politica editorială a TRM. Cu toate acestea, proiectul nu a suferit modificări importante ca urmare a consultărilor. În aceeași zi, Legea a fost promulgată de către Președinta Maia SANDU. În următoarea zi ea fost publicată în Monitorul Oficial și a intrat în vigoare.

La 10 noiembrie 2021, peste doar șase zile de la adoptarea proiectului în lectura a doua, Comisia parlamentară a luat **decizia** privind examinarea repetată a raportului de activitate al CA pentru anul 2020. În ziua următoare, după o rundă de întrebări și răspunsuri, Parlamentul a respins **raportul de activitate** al CA **cu votul** a 55 de deputați PAS. În conformitate cu noile amendamente, CA a fost demis în corpore, deși unii dintre membri au fost **numiți** de Parlament în anul 2020 și nu pot fi responsabili pentru întreaga activitate a CA pentru anul 2020. Fosta președintă a CA, Ala URȘU-ANTOCI a **declarat că va contesta** în justiție hotărârea Parlamentului privind demiterea sa.

La 25 noiembrie 2021, cu votul a 81 de deputați, Parlamentul a numit noua componentă a Consiliului de Supraveghere al TRM. Aceștia sunt Arcadie GHERASIM, Sergiu STANCIU, Corneliu POPOVICI, Aurelian DĂNILĂ, Loretta HANDRABURA, Cristian JARDAN și Irina MAȚENCO. Peste doar 4 zile, acesta a propus Parlamentului numirea lui Vlad ȚURCANU în calitate de director al TRM. Această propunere a fost aprobată de Parlament la 1 decembrie 2021.

CA este format din șapte membri numiți de Parlament - trei propuși de fracțiunile parlamentare, doi de organizațiile societății civile și câte unul propus de Guvern și de Președinte. La 3 decembrie 2021, Parlamentul a **desemnat** cu votul a 86 de deputați noi membri la CA, în următoarea componentă: Ruslan MIHALAEVSCHI, Liliana VIȚU-EȘANU, Larisa TUREA, Orest DABIJA, Tatiana CRESTENCO, Ana GONȚA și Eugeniu RÎBCA. La 16 decembrie 2021, membrii CA au ales-o pe Liliana VIȚU-EȘANU în calitate de Președintă a consiliului.

Raportul de evaluare a performanțelor Procurorului General suspendat Alexandr STOIANOGLO urmează a fi elaborat până la 23 decembrie 2021. CSP ar putea lua o decizie cu privire la acest raport în ianuarie 2022.

Noi capete de acuzare împotriva Procurorului General. Între timp, a fost declanșată evaluarea performanțelor acestuia.

La 5 octombrie 2021, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a încuviințat urmărirea penală a Procurorului General Alexandr STOIANOGLO pentru acuzații de corupție și abuz de putere. În aceeași zi el a fost reținut și ulterior plasat de judecători în arest la domiciliu (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 37](#)). La 11 noiembrie 2021, CSP, la sesizarea fostului șef al Procuraturii Anticorupție (PA) Viorel MORARI, l-a desemnat pe procurorul din PA Vasile PLEVAN să examineze o altă acuzație adusă lui Alexandr STOIANOGLO. Ultimul este acuzat că, în cadrul unei conferințe de presă, ar fi prezentat informații confidențiale dintr-un dosar penal în care era vizat dl Morari. O săptămână mai târziu, pe 18 noiembrie 2021, CSP, la sesizarea ex-deputatei Inga GRIGORIU, l-a desemnat pe procurorul anticorupție Andrei BALAN să examineze acțiunile dlui Stoianoglo în legătură cu pretinsa mușamalizare și absolvire de răspundere penală a persoanelor implicate în extrădarea din septembrie 2018 a șapte cetățeni turci (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 27](#)).

La 29 noiembrie 2021, PA a informat că urmărirea penală pentru depășirea atribuțiilor de serviciu de către Alexandr STOIANOGLO a fost terminată. Ultimul este acuzat că la eliberarea din funcție a procurorului Nicolae CHITOROAGĂ, contrar legii, a acordat o indemnizație de aproximativ MDL 164,000. Această indemnizație nu putea fi acordată până la soluționarea definitivă a cauzei disciplinare împotriva procurorului demisionar. Dl. Stoianoglo susține că a fost comisă o greșeală tehnică, care însă nu a prejudiciat procuratura, deoarece banii au fost restituiți la scurt timp după efectuarea plății.

Între timp, CSP a primit o plângere penală îndreptată împotriva Procurorului General interimar. La 2 decembrie 2021, CSP, la sesizarea Procurorului General interimar Dumitru ROBU, dar și al lui Veaceslav VALICO, a desemnat-o pe Ina FRUNZA-BARGAN să examineze presupusele fapte de corupție comise de dl. Robu. În spațiul public au apărut imagini video în care dl Robu numără o sumă de bani cu comentarii că ar fi vorbă de luarea de mită. Dl Robu susține că este o sumă de bani primită la vânzarea unui automobil. Veaceslav VALICO, cel care a sesizat CSP, a candidat la alegerile parlamentare din iulie 2021 drept candidat independent. La majoritatea dezbaterilor televizate, el a fost reprezentat de controversatul om de afaceri Veaceslav PLATON. Ultimul a fost eliberat din detenție în anul 2020 datorită intervenției lui Alexandr STOIANOGLO.

La 4 noiembrie 2021, Președinta Maia SANDU a solicitat evaluarea performanțelor Procurorului General suspendat Alexandr STOIANOGLO. Această evaluare este posibilă datorită modificărilor la Legea cu privire la procuratură adoptată în august 2021 și care permite demiterea Procurorului General în cazul eșuării evaluării (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 36](#)). La 22 noiembrie 2021, CSP a aprobat Regulamentul privind evaluarea performanțelor Procurorului General și la 23 noiembrie 2021 a constituit Comisia de evaluare (Comisia). Drept membri ai comisiei au fost desemnate următoarele persoane: Drago KOS, expert

internațional anticorupție, propus de Președinție; Angela POPIL, avocată, propusă de Ministerul Justiției; Lidia BULGAC, ex judecătoare, propusă de Consiliul Superior al Magistraturii; Ion MATUȘENCO, avocat, propus de Procurorul General evaluat și Mariana ALEXANDRU, consilier al Procurorului șef al DIICOT, România, propusă de CSP. La 2 decembrie 2021, la solicitarea Procurorului General al României, CSP a exclus-o din Comisie pe dna Alexandru, pe motiv ca nici un procuror român nu are dreptul să aplice legislația moldovenească.

Activitatea Comisiei se desfășoară în ședințe închise, însă aceasta poate decide asupra caracterului public al unor ședințe separate. Conform informațiilor apărute în media, în perioada 23 noiembrie - 3 decembrie, Comisia a avut două ședințe. Pentru procedura de evaluare Comisia poate utiliza diverse documente, hotărâri ale instanțelor internaționale și naționale, inclusiv investigații jurnalistice etc. Conform legii, procedura va dura 30 zile și se va finaliza cu un raport. În baza raportului, CSP va acorda un calificativ: „excelent”, „bine”, sau „nesatisfăcător” activității Procurorului General. Ultimul calificativ ar însemna demiterea acestuia.

DI Stoianoglo a contestat la Curtea de Apel Chișinău hotărârea CSP de inițiere a evaluării sale și a solicitat suspendarea procedurii de evaluare pe acest motiv. La 2 decembrie 2021, CSP a decis că, în lipsa unei decizii judecătorești, procedura de evaluare poate continua.

Cum va arăta mecanismul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor?

Una dintre principalele reforme anunțate de Guvern este evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (EEJP). Potrivit planului de acțiuni al Guvernului, proiectul de lege privind EEJP va fi aprobat de Guvern și transmis Parlamentului până în februarie 2022. O inițiativă de acest gen a fost promovată și de Guvernul Sandu în toamna anului 2019, dar a fost abandonată de Guvernul Chicu.

La 15 noiembrie 2021, Ministerul Justiției a publicat un concept al mecanismului de evaluare externă. Potrivit acestui concept va fi creată o Comisie de evaluare (CE) constituită din 12 membri. Comisia va dispune de un secretariat și acces la bazele de date publice. Rapoartele de evaluare ale CE vor fi aprobate de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) sau Consiliul Superior al Procurorilor (CSP).

Comisia de evaluare va fi monitorizată de o Misiune internațională de monitorizare (MIM) constituită din șapte membri, cinci desemnați de partenerii de dezvoltare și doi de societatea civilă. Componenta MIM va fi aprobată mai întâi de Guvern, apoi votată *in corpore* de către Parlament cu 3/5 de voturi (61 de deputați). MIM va fi implicată la selectarea membrilor Comisiei de evaluare și va putea contesta rapoartele CE și deciziile CSM și CSP cu privire la evaluare. Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) care este la guvernare, dispune de suficiente voturi pentru a aproba componenta MIM.

Până în aprilie 2022, Ministerul Justiției planifică evaluarea externă a candidaților în Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor

Contestațiile privind rezultatele evaluării vor fi examinate de un colegiu special (CSA) în cadrul Curții de Apel Chișinău. Acesta va fi format din șapte judecători și doi judecători supleanți, selectați de MIM și numiți prin decret prezidențial. Colegiul va avea un secretariat și sediu separat și nu va fi subordonat conducerii Curții de Apel Chișinău.

Potrivit conceptului, toți judecătorii și procurorii din țară vor trece prin evaluarea externă, care va fi efectuată în trei etape. În prima etapă vor fi evaluați judecătorii de la Curtea Supremă de Justiție (CSJ), curțile de apel și procurorii din Procuratura Generală, procuraturile specializate (anticorupție și împotriva criminalității organizate). La a doua și a treia etapă vor fi evaluați restul judecătorilor și procurorilor.

Conceptul propune evaluarea activelor și a cheltuielilor subiecților evaluării și a membrilor familiilor lor, precum și conflictele de interese. Persoanele care nu vor trece evaluarea externă vor fi eliminate din sistem și vor primi interdicție de a reveni în sistemul de justiție.

Ministerul Justiției a solicitat propuneri cu privire la perfecționarea conceptului și a creat un grup de lucru pentru definitivarea acestuia. [Asociația judecătorilor „Vocea Justiției”](#), [CPR Moldova](#) și [Centrul de Resurse Juridice din Moldova](#) au formulat deja propuneri în acest sens. CRJM a recomandat *inter alia* ca sarcina probei privind caracterul justificat al averii să fie pusă pe seama subiectului evaluării, mecanismul să fie transparent, adoptat după consultări largi cu opoziția, cu organe independente și asigurate logistic.

În concept, Ministerul Justiției a indicat că până la începerea evaluării judecătorilor și procurorilor va avea loc evaluarea externă a candidaților în CSM și CSP. Acestei evaluări vor fi supuși atât candidații care urmează a fi votați de judecători și procurori în cadrul CSM și CSP, cât și cei numiți de către Parlament sau alte organizații. La 2 decembrie 2021, Ministerul Justiției a publicat un [proiect de lege](#) privind evaluarea acestora. Proiectul a fost transmis Comisiei de la Veneția, iar opinia comisiei este așteptată până la mijlocul lunii decembrie 2021. Potrivit proiectului de lege, evaluarea candidaților pentru CSM și CSP va fi realizată de o Comisie creată din șase membri. Trei membri vor fi propuși de partenerii de dezvoltare, iar alți trei membri vor fi numiți de Ministerul Justiției la propunerea fracțiunilor parlamentare. Potrivit Ministerului Justiției, această evaluare [va avea loc](#) până în aprilie 2022. Ministerul preconizează că vor fi evaluați circa 50-60 de candidați în cadrul CSM, iar împreună cu membrii familiilor și rudele acestora - circa 400-500 de persoane. Adunarea Generală a Judecătorilor din 3 decembrie 2021 și cea a procurorilor din 19 noiembrie 2021 au fost amânate fără o dată concretă, pentru a face posibilă evaluarea candidaților.

Doi magistrați au fost promovați la Curtea Supremă de Justiție

La 4 noiembrie 2021, Parlamentul i-a numit în funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (CSJ) pe judecătorii [Ghenadie PLĂMĂDEALĂ](#) și [Dorel MUSTEAȚĂ](#). Candidatura judecătoarei Oxana ROBU a fost respinsă.

Ghenadie PLĂMĂDEALĂ și Oxana ROBU au fost propuși spre numire Parlamentului de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) în [septembrie 2020](#). În cadrul [ședinței din 12 martie 2021](#), Plenul Parlamentului urma să examineze candidaturile celor doi judecători pentru promovarea la CSJ, însă acestea nu au fost discutate. La 4 noiembrie 2021, plenul Parlamentului a acceptat numirea domnului Plămădeală și a respins candidatura doamnei Robu. Deputații nu au explicat din ce motiv nu au susținut-o pe dna Robu, deși anterior ea a primit avizul pozitiv în Comisia Juridică a parlamentului. Mai multe detalii despre ambii candidați sunt disponibile [aici](#).

Numirea domnului Musteață a ridicat mai multe semne de întrebare, deoarece acesta era membru CSM la 4 noiembrie 2021. Conform art. 20 alin. 3/2 [Legea cu privire la CSM](#), membrii CSM nu pot fi promovați într-o instanță superioară pe perioada exercitării mandatului și timp de 6 luni după încetarea calității de membru. Președinta Comisiei Juridice a Parlamentului, [Olesea STAMATE](#), a explicat că numirea domnului Musteață a avut loc în baza propunerii CSM din [iulie 2018](#) de promovare a acestuia la CSJ, când încă nu exista interdicția de promovare a membrilor CSM. Reamintim că în 2018 Comisia Juridică a parlamentului a respins propunerea CSM în iulie 2018 de promovarea a dlui Musteață la CSJ și a informat despre acest lucru CSM. Totuși, decizia Comisiei Juridice nu a fost aprobată de plenul Parlamentului.

Deși interpretarea îngustă a interdicției de promovare a membrilor CSM, invocată de dna Stamate, nu pare nefondată la prima vedere, ea este contrară spiritului legii actuale. Prevederile Legii cu privire la CSM sunt destul de clare, interzicând promovarea membrilor CSM în timpul mandatului acestora, iar art. 9 din [Legea cu privire la CSJ](#) prevede că Parlamentul trebuie să numească judecătorii CSJ în termen de 30 de zile de la primirea propunerii CSM. De asemenea, nu este clar cum candidatura dlui Musteață a reapărut pe agenda Comisiei Juridice dacă în 2018 aceasta a fost respinsă deja de Comisie și de ce în 2021 Comisia Juridică și-a inversat poziția.

Numirea domnului Musteață a fost însoțită și de informații în spațiul public cu privire la integritatea acestuia. Partidul politic [Platforma DA a solicitat majorității parlamentare](#) să nu-l voteze pentru lipsa integrității și problematica procedurilor de numire. Ulterior, în spațiul public a fost publicată [o notă informativă a Serviciului de Informare și Securitate \(SIS\)](#) care ar fi informat la 28 ianuarie 2020 Procurorul General, Alexandr STOIANOGLO, despre pretinsele ilegalități la dobândirea averii a doi membri CSM, Dorel MUSTEAȚĂ și Nina CERNAT. Domnul Musteață a declarat [Ziarului de Gardă](#) că o parte din imobilele indicate în respectivul document nu-i aparțin. La [24 noiembrie 2021](#), Procuratura Generală a comunicat că nota SIS din ianuarie 2020 nu a fost primită oficial de către procuratură, dar procuratura, în baza surselor media, examinează circumstanțele expuse în nota SIS prin prisma elementelor infracțiunii de îmbogățire ilicită.

Dorel MUSTEAȚĂ a fost promovat la Curtea Supremă de Justiție în pofida interdicției legale și în baza unui proceduri neclare

Deși infracțiunea există din 2014, în niciun dosar penal privind îmbogățirea ilicită nu există încă o hotărâre judecătorească irevocabilă

Urmărirea penală pentru îmbogățire ilicită – trend temporar sau mecanism eficient împotriva funcționarilor corupți?

Fostul președinte al Curții de Apel Bălți, Alexandru GHEORGHIȘ, fostul procuror-șef Nicolae CHITOROAGĂ, fostul adjunct al procurorului General Ruslan POPOV și fostul adjunct al procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău Igor POPA – lista se mai completează cu judecători, funcționari publici de rang înalt, dar și lideri de partid precum foștii președinți ai Partidului Democrat Vladimir PLAHOTNIUC și Dumitru DIACOV. Pe lângă adjectivul „foști”, ceea ce mai unește aceste persoane este că în prezent, toate sunt cercetate de procurori pentru comiterea infracțiunii de îmbogățire ilicită.

Introdusă pentru prima dată în Codul Penal în februarie 2014, componența de infracțiune „îmbogățire ilicită” a rămas neobservată timp de mai mulți ani. Chiar și atunci când era pusă în aplicare, de regulă, aceasta viza funcționarii cu funcții mai puțin notorii (primari sau vice miniștri în cel mai bun caz). Potrivit unui [studiu](#) realizat de către CPR Moldova, din 2014 și până în 2019, procurorii au pornit puțin peste 20 de astfel de dosare. Unele cauze pe îmbogățire ilicită, inițiate inclusiv în 2014, durează de mai bine de opt ani. Niciun dosar inițiat cu acest cap de acuzare încă nu a ajuns la o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Cea mai avansată procedură de îmbogățire ilicită se referă la judecătorul Judecătoriai Chișinău și fostul președinte al sediului Rîșcani al acestei instanțe, Oleg MELNICIUC. În septembrie 2021, acesta a fost condamnat de către Judecătoria Anenii Noi la șapte ani de închisoare cu executare. Potrivit [hotărârii de condamnare](#) a primei instanțe, cheltuielile familiei Melniciuc în perioada 2014 – 2016 au depășit veniturile cu cel puțin MDL 640,000. Mai mult, Melniciuc ar fi inclus intenționat date incomplete sau false în declarațiile de avere și interese personale. Deși a fost condamnat în prima instanță, judecătorul Melniciuc continuă să exercite funcția de judecător, după ce instanțele judecătorești [au anulat](#) hotărârea CSM de a-l suspenda din funcție. Melniciuc va fi întemnițat doar în cazul în care instanța de apel va menține hotărârea de condamnare.

Multe dosare ce vizează îmbogățirea ilicită au la bază materiale documentate prin [investigații jurnalistice](#), aflate în spațiul public mai mulți ani sau [informațiile deținute și furnizate procurorilor](#) de către Serviciul de Informații și Securitate (SIS). Rămâne neclar de ce aceste informații nu au fost valorificate mai devreme de către procurori, sau dacă ar fi fost transmise anterior de către SIS. În unele cazuri, de exemplu cauza fostului adjunct al procurorului General, Ruslan POPOV, procurorii au pornit dosarul în baza infracțiunii îmbogățire ilicită, chiar dacă anterior Autoritatea Națională de Integritate (ANI) [a încetat procedura de control](#) în privința acestuia din lipsa de probe.

O parte considerabilă din dosarele pe îmbogățire ilicită au fost inițiate în 2019 și 2021, atunci când Dumitru ROBU a fost numit Procuror General interimar. În octombrie 2021 instituția [a anunțat că a dispus verificări](#) pe marginea cauzelor penale deschise în anul 2019, pentru a stabili motivele care au determinat

tergiversarea acestora. Printre dosarele supuse controlului se numără și dosarele foștilor judecători ai Curții Supreme de Justiție Ion DRUȚĂ și Oleg STERNIOALĂ.

Atunci când inițiază un dosar pe îmbogățire ilicită, procurorilor le revine sarcina să probeze în principal două aspecte: (a) că valoarea bunurilor ce aparțin funcționarului sau familiei acestuia depășește substanțial valoarea mijloacelor dobândite într-o anumită perioadă și (b) că aceste bunuri sau mijloace nu aveau cum să fie obținute în mod legal. Deși legislația penală nu stabilește o formulă exactă care explice noțiunea de „diferență substanțială”, în baza legislației care reglementează regimul averilor și intereselor, diferență substanțială ar putea însemna cel puțin 20 de salarii medii lunare pe economie. În 2021, această sumă constituie aproximativ MDL 87,000. Suma va crește anual în funcție de mărimea salariul mediu pe economie aprobat de către Guvern.

Pe scurt:

În **noiembrie 2021**, Procuratura Generală a Rusiei a transmis în instanța de judecată dosarul penal în care Veaceslav PLATON este acuzat de spălare de bani din Rusia prin intermediul băncii Moldincombank din Republica Moldova. Faptele ar fi avut loc între iunie 2013 – mai 2014. La 14 iunie 2021 Judecătoria Chișinău l-a achitat pe Veaceslav PLATON în dosarul fraudei bancare la solicitarea Procurorului General Alexandr STOIANOGLO. Deși Platon era acuzat în alte două dosare penale, în iulie 2021 el a părăsit fără vreun impediment teritoriul Moldovei (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 35](#)). La 11 noiembrie 2021, la cererea procurorilor, Judecătoria Chișinău a eliberat un mandat de arestare pe numele lui Veaceslav Platon după ce acesta nu s-a prezentat la ședința de judecată într-un dosar penal îndreptat împotriva sa.

La **11 noiembrie 2021**, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a decis să amâne desfășurarea Adunării Generale a Procurorilor (AGP) preconizată pentru 19 noiembrie 2021. La 29 noiembrie 2021 și Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a decis să amâne desfășurarea Adunării Generale a Judecătorilor (AGJ) preconizată pentru 3 decembrie 2021. AGJ a mai fost amânată anterior (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 37](#)). Toate procedurile organizatorice aferente AGP și ACJ au fost suspendate iar data următoarelor adunări nu a fost anunțată. În cadrul AGP și AGJ urma a fi aleși membrii CSP și ai CSM, precum și ai colegiilor specializate. Se pare că motivul real al amânării adunărilor este evaluarea candidaților de către o comisie formată din experți străini.

La **11 noiembrie 2021**, șase persoane condamnate anterior pentru tentativa de asasinare a fostului președinte al Partidului Democrat, Vladimir PLAHOTNIUC, au fost achitate. Igor MELNIC, Stepan CHIROV, Ivan COJOCARI, Dmitrii ȘEVCENCO, Valerian ZABOLOTNÎL și Vasile DRAGULEA au fost eliberați imediat din arest. Ultimul inculpat, Vasile DRAGULEA s-a ales și cu o recompense bănească de MDL 10.400, stabilită de judecători pentru condițiile proaste de detenție din Penitenciarul nr. 13. Potrivit judecătorilor, procurorii nu au putut proba existența faptei incriminate. Decizia vine după ce anterior, atât judecătorii Judecătoriei

Chișinău și ai Curții de Apel Chișinău au emis **sentințe de condamnare** pentru aceștia, stabilindu-le sentințe de la 3 la 23 ani de închisoare. Ulterior, aceste hotărâri au fost casate de Curtea Supremă de Justiție și cauza a fost remisă la rejudecare.

Între **1 și 3 decembrie 2021**, a avut loc congresul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, la care a fost ales noul președinte al Uniunii Avocaților și șase din cei 11 membri ai Comisiei de licențiere a profesiei de avocat. Congresul s-a desfășurat online, iar la congres **au participat peste 1,150** din cei circa 1,950 de avocați activi din țară. Votul a fost exercitat electronic prin intermediul aplicației voteme.app. Noul Președinte al Uniunii Avocaților a fost ales din primul tur dl Dorin POPESCU, care va exercita această funcție pentru un mandat de doi ani.

I Echipa CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Președinte

Daniel GOINIC
Consilier juridic

Nadejda HRIPTIEVSCHI
Directoare de program

Victoria MEREUȚĂ
Consilieră juridică

Sorina MACRINICI
Directoare de program

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Oxana BRIGHIDIN
Consilieră juridică

Olga CORTAC
Directoare a Serviciului Administrativ

Ilie CHIRTOACĂ
Consilier juridic

Alina FRIMU
Asistentă a Serviciului Administrativ

Buletinul a fost elaborat în cadrul proiectului „Suport instituțional pentru dezvoltarea organizației”, finanțat de Suedia. Opiniile exprimate în el aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Suediei.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva